

Durmuş Hocaoğlu

İrâdî Muhâcir Etnisite ve Mecbûrî Muhâcir Etnisite

Yeniçağ, “Analiz”, 14 Mayıs 2006, Pazar., s.08
“Analiz” Sıra No: 393; 2006-055; Mayıs-06

YENIÇAĞ

Vâkıa “her doğan gün yeni bir dünya kurulur” diyen hikmetli kelâm çok doğru gibi duruyorsa da, “güneşin altında değişen birşey yok” diyen veciz kelâmı da bir kenara atmamak lâzım; Güneş aynı güneş, İnsan aynı insan olduğu müddetçe... Filhakîka Güneş aynı güneş ve İnsan da aynı insan; iyisiyle, kötüsüyle, doğrusuyla, eğrisiyle aynı, en azından ‘hemen-hemen’ aynı. Öyle ki, nasıl birşey olduğunu bilmemiz mümkün değil ama “ilk insan” ne ise “son insan da” o, en azından ‘hemen-hemen’ O: Tabiatı değişmiyor; hatâsıyla da sevâbıyla da. Nef’in ifâdesiyle, “*Bütün zamanlarda aynı kalan yegâne faktör insan tabiatının hatalarıdır. İnsanlar ve cemiyetler arasındaki ihtilâflar, insanın mükemmel olmayı başaramayışından doğmaktadır.*”[1] Bu sebepten olsa gerek, insanlar arası münâsebetlerde radikal olarak pek fazla değişen bir şey yok; asıl değişiklik, bu münâsebetlerin değişen şartlara göre kazanmış olduğu yeni formasyonlar. Milliyetçilik de öyledir denebilir, Etnikçilik de öyle; ne var ki, yeni şartlar bunlarda yeni formasyonlar kazandırıyor. Yeni ifâde kalıpları ortaya çıkıyor, yeni teşkilâtlanma ve mücâdele tarzları vesâire... Söz gelimi, bütün zenginlik kaynakları insanları cezbeder, oraya doğru bir akış yaratır; bu nokta-i nazardan bakılınca, nasıl ki dünkü Roma zenginliği ve ihtişamı dolayısıyla, bal kavanozunun sinekleri çekmesi sebebiyle bir tehâcûme mâruz kaldıysa, benzer şekilde bugünkü Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri de aynı sebebe müstenîden hâriçten insanları cezbetmektedir; demek ki değişen fazla birşey yok. Yine değişen pek fazla birşey yok; çünkü, nasıl ki dünkü Roma’ya gelenler sayıca az olduklarında Roma onları potasında eritebiliyorken sayı belirli bir hadd-i istiâbı tecâvüz edince eritme ameliyesi kifâyetsizleşme başladı ve buradan da “etnik” bilinç yükseldi, sonra bunların bir kısmı müstakil milletler oldu, bir kısmı diğer etnisitelerle birleşerek yeni milletleri yarattı, bir kısmı eridi gitti, bir kısmı ise hep etnisite olarak kaldı. Şimdi de hemen-hemen benzer bir süreç yaşanıyor diyebiliriz: Hâkim büyük kitle tarafından kendi potası içinde eritemeyen etnisiteler ayağa kalkıyor, önce eşitlik ile başlıyor, sonra zamanla daha farklı taleplerde bulunuyor; nereye kadar? Belli değil, daha doğrusu belli: Gidebildiği kadar.

Günümüzde bu konuda değişen şeyler de yok değil, tabiatıyla: Dünyada hâkim güçler diğerlerinin iç işlerine daha fazla müdâhale ederek onları dâhilden çökertmek üzere bu gibi mes’eleleri – elbette kendi menfaatleri istikametinde - daha fazla büyütebiliyorlar; değişen, esas olarak sloganlar: İnsan hakları, demokrasi, v.s.

Etnisiteyi ve dolayısıyla da etnikçilik hareketlerini, konumuz gereği, ikiye ayırabiliriz: Yerli ve Göçmen (Muhâcir).

Yerli, adından da anlaşılacağı üzere, bir ülkede kıdemi olan bir etnisiteyi ifâde ediyor: Amerika ve Avustralya yerlileri ve Türkiye’de Kürtler gibi. Göçmen, o da adından zâhir... Göçmen etnisitelerin bir kısmı kendi irâdelerinden ziyâde şartların zorlamasıyla bir ülkeden bir başka ülkeye sığınanlardır, bâzan hattâ can pazarında canlarını zor atanlardır: Pakistan’daki Pencaplılar, Gujeratlılar v.b. ve Türkiye’deki bâzı Kafkas ve Balkan kökenli etnisiteler gibi. Bir kısmı ise, yukarıdaki ilk paragrafta hikâye ettiğimiz Roma’nın “Barbar” muhâcirleri, ve şimdi de Avrupa Birliği’ne muhtelif yollardan, önce geçici işçi olarak

çalışmak üzere gelen, sonra yerleşen ve kök salan muhâcirler gibi, kendi irâdeleri ile zenginliklere akan insan topluluklarıdır. Ancak bunların da bir kısmı tamâmen veya kısmen erimekte, erimeyenler veya eritilemeyenler ise, kendi etnisitelerini diriltmeye çalışmaktadırlar. Bu açıdan, irâdî muhâcirler ile mecbûrî muhâcirler arasında pek öyle ciddî bir fark bulunmadığının da bir başka tesbit olduğunu söyleyebiliriz.[2]

İşte, Amerika'daki İspanikler bu son gruba girmektedirler: İspanyol menşe'li bu insanların hemen tamâmı, önce iş ve aş için sınırın bu tarafına geçmeye başlayan, sonraları bu geçici yerleşmeyi kalıcılığa dönüştüren irâdî muhâcirlerdir. Ne var ki, sayı belirli bir çizgiyi aşınca, mes'ele iş ve aş olmaktan çıkmakta, başka mecrâlara dökülmeye başlamaktadır; dökülecektir de. Bu, kaçınılmazdır; dün ne ise bugün de aynısı veya benzeri olacaktır, çünkü Güneş aynı güneştir, İnsan da aynı insan.

[1] John Ulrich Nef., *Sanayileşmenin Kültür Temelleri.*, Çeviren: Erol Güngör., Kalem Yayıncılık., İst. 1980., s.99

[2] Pakistan örneği için, bkz.: Adeel Khan., "Mohajir Ethnic Nationalism in Pakistan: El Dorado Gone Sour"., *Asian Studies Review.*, March 2004, Vol. 28, pp.41-56

